

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee

Teie 09.09.2025
Meie 03.10.2025

nr 7-12/25/3999
nr 8-4/7430-2

Vastus Kliimaministeeriumile (kaasamine KMH, KSH)

Vastame Teie püstitatud küsimustele alljärgnevalt:

KMH

1. Millistes olukordades või juhtudel, arvestades Teie asutuse pädevusvaldkondi ja vastutusalasid, peate vajalikuks olla asjaomase asutusena kaasatud KMH menetluses? Palume võimalikult täpselt välja tuua tegevuste liigid, keskkonnaaspektid või muud olukorrad, mille puhul on põhjendatud Teie asutuse kaasamine. Võimalusel nimetada KeHJS § 6 lg 1 ja 22 loetletud konkreetsete tegevuste lõikes.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) kohaselt on asjaomased asutused need, keda strateegilise planeerimisdokumendi või kavandatava tegevuse rakendamisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju tõenäoliselt puudutab või kellel võib olla põhjendatud huvi eeldatavalt kaasneva keskkonnamõju vastu (KeHJS § 2³ lg 1).

KeHJS § 2³ lõige 1 loetleb asutusi, mis võivad olenevalt strateegilise planeerimisdokumendi või kavandatava tegevuse iseloomust kuuluda asjaomaste asutuste hulka. Nende hulgas on Kaitseministeerium, Kliimaministeerium, Kultuuriministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Rahandusministeerium, Siseministeerium, Sotsiaalministeerium ja nende valitsemisalas tegutsevad valitsusasutused, kohaliku omavalitsuse üksus ning teised asjaomased asutused (KeHJS § 2³ lg 1).

Justiits- ja Digiministeeriumit (edaspidi JDM) ei ole KeHJS § 2³ lõikes 1 otseselt nimetatud asjaomase asutusena keskkonnamõju hindamise kontekstis. Samuti ei ole teistes esitatud seaduse sätetes (KeHJS § 16, § 21, § 36¹, § 37, § 40¹; KeÜS § 28, § 29, § 30, § 43, § 44, § 45, § 46, § 47, § 48, § 48¹; KS § 124) sätestatud JDM-i kaasamist keskkonnamõju hindamisse.

Seega ei ole JDM-i kaasamine keskkonnamõju hindamisse (KMH) otseselt vajalik. Küll aga võib JDM kaasamine olla põhjendatud, kui kavandatav tegevus puudutab õigusloome süsteemi, õiguskorda või tekitab vajaduse õigusaktide muutmiseks või tõlgendamiseks. Ka põhiõiguste ja omandiõiguste küsimuste korral võib olla põhjendatud JDM kaasamine/arvamuse küsimine.

2. Millistel juhtudel soovite olla üksnes teavitatud KMH menetlusest (st ei soovi olla kaasatud asjaomase asutusena, kellelt küsitakse seisukohti, kuid soovite olla teavitatud)?

Juhtudel, kui planeeritav tegevus või seadusandlik algatus puudutab õigusloomet või õiguse rakendamist/tõlgendamist.

3. Palume tagasisidet senisele asjaomaste asutuste kaasamise korraldusele KMH menetluses. Kas Teie hinnangul on kehtiv kaasamispraktika asjakohane ja piisav? Millised kitsaskohad või parendusvõimalused on praeguses asjaomaste asutuste kaasamisprotsessis?

JDM-i puudub teadmine kehtivast kaasamispraktikast, kuivõrd meid pole siiani kaasatud. Küll aga saame välja tuua, et meie hinnangul on hetkel kehtivas KeHJS-is asjaomaste asutuste määratluse liiga lai, tekitades selgusetust: KeHJS § 2³ lg 1 annab asjaomaste asutuste loetelu, mis on küllaltki lai ja sisaldab üldist fraasi "teised asjaomased asutused". See võib tekitada selgusetust, millised asutused konkreetses KMH menetluses täpselt asjaomased on, eriti kui tegemist ei ole piiriülese jõuga või Riigikogu, Vabariigi Valitsuse või ministeeriumi otsusega (KeHJS § 2³ lg 2). See võib viia asutuste kaasamise ebaühtlusele või vaidluste tekkimisele asjaomase asutuse staatuse üle.

4. Kas on veel aspekte või ettepanekuid, mida soovite asjaomase asutuse KMH menetluste kohta välja tuua?

Ei ole, kuna JDM ei ole otseselt keskkonnakaitse või looduskaitse valdkonnas pädev asutus.

KSH (v.a planeeringute KSH-d)

1. Millistes olukordades või juhtudel, arvestades Teie asutuse pädevusvaldkondi ja vastutusalasid, peate vajalikuks olla asjaomase asutuse KSH menetluses? Palume võimalikult täpselt välja tuua strateegiliste planeerimisdokumentide valdkonnad, keskkonnaaspektid või muud olukorrad, mille puhul on põhjendatud Teie asutuse kaasamine.

Kattub KMH-d puudutava vastusega. Kui tekib vajadus õiguslike küsimuste lahendamiseks, mis kuuluvad JDM-i pädevusse, näiteks rahvusvaheliste kokkulepete tõlgendamine või õigusloome küsimused, võib JDM-i olla asjaomane asutus. Aga ka alljärgnevates olukordades:

- Vastustajana halduskohtumenetluses: Kui KSH menetlusega seotud vaidlus jõuab halduskohtusse ja tegemist on kohtulahendiga tekitatud kahju hüvitamise nõudega, on vastustajaks JDM-i (HKMS § 17 lg 3). Samuti, kui vaidlus puudutab seadusega või seaduse andmata jätmisega tekitatud kahju hüvitamise nõuet, on vastustajaks ministeerium, kelle valitsemisalas seadus kuulub (HKMS § 17 lg 3). Kui KSH menetluse käigus on rikutud õigusakte, mille eest vastutab JDM-i, ja see on põhjendanud kahju, võib ministeerium olla vastustaja.
- Kaasatud haldusorganina halduskohtumenetluses: Halduskohus võib kaasata menetlusse haldusorgani arvamuse andmiseks, kui tema ülesandeid vaidluse ese puudutab või kelle arvamus või kelle valduses olev teave võib muul põhjusel aidata kaasa asja lahendamisele (HKMS § 24 lg 1 p 2, 4). Kui KSH menetlusega seotud kohtuvaidluses on vaja õiguslikku ekspertiisi või teavet, mis kuulub JDM-i pädevusse (nt õigusloome, õigusaktide tõlgendamine), võib kohus kaasata ministeeriumi arvamuse andmiseks.
- Õiguse üldaktide väljatöötamisel: JDM-i avaldab oma veebilehel asjakohast teavet selle kohta, milliseid keskkonda oluliselt mõjutavaid määruse ja seaduseelnõusid nad kavatsevad koostada (KeÜS § 29 lg 1). See viitab ministeeriumi rollile õigusloome protsessis, mis võib hõlmata ka KSH-ga seotud õigusaktide väljatöötamist. Sellisel juhul on ministeerium kaasatud õigusloome etapis, mis mõjutab KSH menetlusi.

2. Millistel juhtudel soovite olla üksnes teavitatud KSH menetlusest (st ei soovi olla kaasatud asjaomase asutuse KSH menetluses, kellelt küsitakse seisukohti, kuid soovite olla teavitatud)?

Juhtudel, kui planeeritav tegevus või seadusandlik algatus puudutab õigusloome protsessi või õiguse rakendamist/tõlgendamist. Aga ka juhtudel, kui tegemist on kohtumenetlusega (kahju hüvitamine või kaasatava haldusorganina).

3. Palume tagasisidet senisele asjaomaste asutuste kaasamise korraldusele KSH menetluses. Kas Teie hinnangul on kehtiv kaasamispraktika asjakohane ja piisav? Millised kitsaskohad või parendusvõimalused on praeguses asjaomaste asutuste kaasamisprotsessis?

Vt KMH vastus nr 3.

4. Kas on veel aspekte või ettepanekuid, mida soovite asjaomase asutuse KSH menetluste kohta välja tuua?

Vt KMH vastus nr 4.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Illimar Pärnamägi
juhataja

Margreth Adamson 53853710
margreth.adamson@justdigi.ee